

2. Про інформацію, що супроводжує грошові перекази: Регламент Європейського Парламенту та Ради від 20 трав. 2015 р. № (EU)2015/847. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_040-15#Text(дата звернення: 04.01.2024).

3. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06 груд. 2019 р. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#n167> (дата звернення: 18.02.2024).

4. Дропа Я.Б., Тесля С.М., Піхоцька М.Р. Розвиток системи фінансового моніторингу як складової частини формування ефективного контролю й безпеки в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2021. № 37. С. 35–43.

5. Мельник О.П., Божук І.І. Тенденції розвитку фінансового моніторингу в Україні та світова практика. *Правові новели*. Херсон, 2020. № 10. С. 200–206.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-374-6-20>

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ З БАНКІВСЬКОЮ СИСТЕМОЮ

Куркула А. Г.

*аспірант кафедри цивільного,
адміністративного та фінансового права
Класичного приватного університету
м. Запоріжжя, Україна*

Зважаючи на важливість забезпечення фінансової стабільності та ефективного контролю за фінансовими операціями, питання взаємодії Державної служби фінансового моніторингу з банківською системою є надзвичайно актуальною. Підвищення обізнаності та ефективності в цій сфері може значно зменшити ризики фінансової небезпеки та злочинності. Крім того, в умовах зростаючої глобалізації і цифровізації фінансових ринків, співпраця між державним комітетом та банківською системою стає ще більш актуальною, оскільки зловживання може відбуватися через різноманітні міжнародні канали. Актуальним є питання імплементації частин норм міжнародного права, які з

урахуванням відповідної кон'юнктури та розвитку нормативно правової бази, будуть прийнятними в Україні. Найбільш важливим завданням у міжнародному співробітництві є боротьба із транснаціональною злочинністю та боротьба з тероризмом, у зв'язку з чим питання взаємодії органів державної влади з суб'єктами первинного фінансового моніторингу, а саме банками щодо запобігання та протидії легалізації (відмивання) коштів отриманих злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення залишається актуальним.

Проблематика включає в себе недостатню ефективність обміну інформацією та координації між Державною службою фінансового моніторингу та банківською системою. Брак чітких правових механізмів та недостатня взаємодія можуть призвести до порушень законодавства та загрози фінансовій стабільності. Наприклад, неспроможність вчасно виявляти та реагувати на фінансові ризики може призвести до фінансових злочинів, легалізації доходів та фінансування тероризму.

Проблема існує через недостатню обізнаність та недооцінку важливості співпраці та обміну інформацією між Державною службою та банківською системою. Для вирішення цих проблем необхідно розробити та впровадити ефективні механізми взаємодії, встановити чіткі правила та відповідальність за їх порушення. Також важливо вдосконалити процес обміну інформацією та впровадити нові технології для поліпшення цього процесу. Додатково, треба надавати періодичне навчання та підвищення кваліфікації співробітників, щоб вони були готові ефективно впроваджувати нові правила та процедури. Також, впровадження на державному рівні стратегії розвитку системи запобігання фінансування тероризму потребує розробки низки законодавчих актів, які здійснюватимуть координацію різних векторів взаємодії між Державним фінансовим моніторингом та банками.

Функцією Державної служби фінансового моніторингу є реалізація державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення; збирання, оброблення та проведення аналізу (операційного і стратегічного) інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, інші фінансові операції або інформації, що може бути пов'язана з підозрою в легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, або фінансування тероризму чи фінансуванню розповсюдженні зброї масового знищення та інше [9].

Здійснюючи фінансовий моніторинг, банки перевіряють клієнтів та аналізують фінансові операції. У разі виявлення підозрілих операцій банки інформують Державну службу фінансового моніторингу та правоохоронні органи України. Слід зазначити, що банк має на меті

надавати інформацію контролюючим органам щодо підозрілих фінансових операцій. Банківські установи є найбільшими фінансовими посередниками в державі, що і обумовлює часте використання їх із легалізаційною метою. В системі фінансового моніторингу банки виступають суб'єктами первинного фінансового моніторингу, а їх відповідним суб'єктом державного фінансового моніторингу виступає Національний банк України. Банківські установи несуть відповідальність за належну організацію внутрішньобанківської антилегалізаційної системи.

Вдосконалення взаємодії між Державною службою фінансового моніторингу та банківською системою тісно пов'язане з міжнародним співробітництвом в боротьбі зі злочинністю як напрям кримінальної політики держави має різні аспекти, серед яких можна зазначити інформаційно-аналітичний, організаційно-правовий, методичний та ресурсний аспекти. Споріднені органи, які у світовій практиці одержали назву органів фінансової розвідки (FIU, від англ. Financial Intelligence Unit), створені у більшості держав для здійснення контролю за фінансовими інститутами, для збирання, аналізу та передавання інформації про операції, які підлягають фінансовому моніторингу. У США – це Департамент із посилення боротьби з фінансовими злочинами; у Канаді – Центр аналізу фінансових операцій; у Японії – Японський офіс фінансової розвідки [12].

Таким чином, розвиток взаємодії між Державною службою фінансового моніторингу та банківською системою має велике значення для забезпечення фінансової стабільності та захисту від фінансової злочинності. Шляхи вирішення цієї проблеми включають у себе створення ефективних механізмів взаємодії, встановлення чітких правових рамок та підвищення обізнаності серед учасників процесу. Міжнародний досвід, який треба ретельно аналізувати та впроваджувати у державну систему протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, є основним чинником розвитку взаємодії Державного фінансового моніторингу України із суб'єктами первинного фінансового моніторингу, зокрема із банківською системою.

Література:

1. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/> (дата звернення: 19.02.2024).
2. Офіційний інтернет-сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/supervision/monitoring>. (дата звернення: 19.02.2024).
3. Зозуля Є.В. Міжнародне співробітництво органів внутрішніх справ України: історико-правове дослідження : монографія. Донецьк : ДЮОІ, 2014. – 802 с.

4. Турко Р.Ф. Аналіз досвіду Сполучених Штатів Америки та Німеччини у боротьбі з відмиванням доходів, здобутих незаконним шляхом, за допомогою банківської системи. Науковий вісник НЛТУ України. 2011. Вип. 21.4. 268–275 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-374-6-21>

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ ГРОМАДЯНИНА ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Масалітін В. В.

*аспірант кафедри цивільного, адміністративного
та фінансового права
Класичного приватного університету
м. Запоріжжя, Україна*

Громадянство, відносини між індивідом і державою, яким індивід [1] завдячує вірності і в свою чергу має право на його захист. Громадянство передбачає статус свободи з супутніми обов'язками. Громадяни мають певні права, обов'язки та відповідальність, які не надаються або лише частково поширюються на іноземців та інших осіб без громадянства, які проживають у країні. Загалом повні політичні права, включаючи право голосу та обіймати державні посади, залежать від громадянства. Звичайними обов'язками громадянства є вірність, оподаткування та військова служба.

Громадянство є найбільш привілейованою формою відношення людини до держави. Цей ширший термін позначає різноманітні відносини між особою та державою, які не обов'язково надають політичні права, але передбачають інші привілеї, зокрема захист за кордоном. Це термін, який використовується в міжнародному праві для позначення всіх осіб, яких держава має право захищати. Національність також служить для позначення відношення до держави суб'єктів, відмінних від фізичних осіб; наприклад, корпорації, кораблі та літаки мають національність.

Поняття громадянства вперше виникло в містах і містах-державах Стародавньої Греції, де воно, як правило, застосовувалося до власників власності, але не до жінок, рабів або бідніших членів громади.